

# Finansklagenemnda Person

## Uttalelse FinKN-2017-140

30.3.2017

### Gjensidige Forsikring ASA

#### Livsforsikring/uføredækninger/pensjon

Var krav om 100 % arbeidsførhet inntatt i forsikringsbeviset - fal. §§ 19-4 og 11-2 – avtl. § 32.

Spørsmål om krav om 100 % arbeidsførhet som vilkår for medlemskap i risikodekning under bedriftens OTP-ordning var inntatt i forsikringsbeviset fra 2011, eventuelt om forsikrede gjennom bedriftens tidligere avtaler likevel var kjent med vilkåret. Etter en konkret vurdering av fremlagte dokumenter konkluderte nemnda med at det ikke "klart" fremgikk av beviset at forsikrede ikke oppfylte vilkårene for medlemskap. Nemnda konkluderte også med forsikrede var i aktsom god tro mht. medlemskapet i ordningen og at det ikke var grunnlag for en anførsel om at han likevel kjente til opptaksreglene.

---

#### Saksfremstilling

Forsikredes (f. 1955) arbeidsgiver opprettet 1.1.07 en tjenstepensjonsordning gjennom V Sparebank. Et annet selskap var forsikringsgiver frem til 1.7.11 da Gjensidige overtok.

Saken gjelder krav om innskuddsfritak ved uførhet. Kravet er avslått fordi forsikrede etter selskapets syn ikke på noe tidspunkt har oppfylt vilkåret om 100 % arbeidsførhet (arbeidsførhetsvilkåret) for medlemskap i dekningen.

Det er uenighet om arbeidsførhetsvilkåret er inntatt i selskapets forsikringsbevis av 14.6.11, jf. fal. § 19-4, jf. § 11-2. Forsikringsbevis og –vilkår for tidligere avtaler er ikke lagt frem. Innbetalingsoversikt/medlemslister fra 2007 og 2008 viser at forsikrede der var registrert med 50 % stilling.

Forsikrede har jobbet i 45/50 % stilling siden 2005. Han har hatt en uføregrad på 55 %, med uføretidspunkt 1.12.05. Han er nå 100 % uføretrygdet, og har vært helt arbeidsufør fra 2014, men arbeidet 22,5 % 1.10. - 30.11.14.

Kravet er avslått fordi forsikrede ikke oppfylte arbeidsførhetsvilkåret, verken ved innmeldingen eller senere. Avslaget er opprettholdt av kundeombudet.

**Forsikrede/bedriften** har anført at forsikrede har vært omfattet av ordningen siden 2007. Han har arbeidet i en 50 % stilling, og verken bedriften eller forsikrede var kjent med at bare ansatte i fulltidsstilling var dekket. Bedriften har vært i god tro, og har betalt premier i tiltro til at ordningen omfattet alle ansatte. Det er gitt mangelfull og/eller misvisende informasjon om produktet, og av tidligere selskaper.

**Selskapet har** anført at forsikrede aldri har oppfylt arbeidsførhetsvilkåret, jf. lov om foretakspensjon § 3-8. Dette fremgår av forsikringsbeviset som forsikrede mottok i 2011. Forsikrede var uansett kjent med forutsetningen, blant annet var det han som på bedriftens vegne i 2007 underskrev erklæringen om arbeidsførhet:

Vi stadfester at alle tilsette ... er heilt arbeidsdyktige tilsvarande 100 % stilling per 1. januar 2007.

Erklæringen inneholdt også følgende:

Føresetnaden for at den enkelte tilsette kan verta knytt til denne forsikringsordninga (innskottsfritak) er at arbeidstakaren ved innmelding har full arbeidsevne tilsvarende heiltidsstilling og at bedrifta gjev skriftleg erklæring om dette.

Da selskapet overtok som leverandør av ordningen i 2011, fikk alle ansatte et informasjonsskriv der det blant annet fremgikk at ordningen ville bli videreført "etter den samme plan som gjaldt for pensjonsordningen hos tidligere leverandør". Forsikrede fikk dessuten informasjon i oversendelsesbrevet med forsikringsbeviset om hvor han kunne få mer informasjon om dekningene, herunder vilkårene.

Selv om det var V Sparebank og senere ... som leverte pensjonsordningsavtalen, fremgikk det av bankens brev 3.1.07 at:

Innskottsfritak er ei forsikring der Gjensidige betaler bedrifta sitt innskott til pensjonsordninga for tilsette som er arbeidsufør i forsikringstida.

Selskapet har akseptert å tilbakeføre innbetalt premie for forsikrede.

### **Finansklagenemnda Persons begrunnelse**

Saken gjelder om selskapet kan avslå kravet fordi forsikrede ikke på noe tidspunkt har oppfylt vilkåret om 100 % arbeidsførhet, og reiser spørsmål om arbeidsførhetsvilkåret kan ansees inntatt i forsikringsbevis 14.6.11 til forsikrede, jf. fal. § 19-4, jf. § 11-2. I motsatt fall er spørsmålet om forsikrede blant annet gjennom informasjon fra tidligere forsikringsleverandører likevel må ansees å ha vært kjent med vilkåret.

I avtalen mellom forsikringsgiver og -taker av 2011 heter det i tredje ledd under pkt. 4 "Når avtalen gjelder fra":

Det er et vilkår for opptak i forsikringsdekningene at arbeidstakeren og eventuelle innehavere har full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling og at foretaket gir skriftlig erklæring om dette. Dersom en arbeidstaker/innehaver ikke har full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling den dagen vedkommende etter vilkårene skal tas opp i avtalen, blir vedkommende tatt opp så snart vedkommende har fått full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling.

I pkt. 3 "Opplysningsplikt" i vilkårene for ordningen, heter det i første ledd:

Foretaket skal levere arbeidsdyktighetserklæring som bekrefter full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling for alle medlemmene. Foretaket skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for Gjensidiges vurdering av risikoen.

Forsikrede var utvilsomt 50 % uføretrygdet ved innmeldingen og skulle således ikke ha vært meldt inn i ordningen. Han har imidlertid i alle år vært medlem av ordningen og mottok juni 2011 forsikringsbevis fra selskapet. I henhold til forsikringsbeviset er han medlem av ordningen, og det fremgår at han har "Stillingsprosent 45,00" og er "Arbeidsdyktig Ja". Forsikringsbevis for de tidligere årene er ikke lagt frem.

Etter fal. § 19-4 annet ledd første punktum har et forsikringsbevis legitimasjonsvirkning overfor den som har mottar et slikt bevis, og det kan ikke «gjøres gjeldende at han eller hun ikke fyller vilkårene for å være medlem av forsikringsordningen, eller at han eller hun har krav på de ytelser som fremgår av beviset». Etter leddets annet punktum er selskapet likevel ikke avskåret fra å gjøre gjeldende at vedkommende ikke fyller vilkårene for medlemskap, dersom det "klart går frem av beviset at vedkommende ikke fyller vilkårene mv."

I oversendelsesbrevet heter det at forsikrede er "dekket av arbeidsgivers tjenstepensjon i ...". Det vises videre til at forsikringsvilkårene fremgår av internettsiden "Din pensjonsside". I vilkårenes

pkt. 1 defineres medlemmer/forsikrede som "Arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen ...". Pkt. 2 med overskriften "Hvem pensjonsordningen gjelder for" krever ikke annet enn at medlemmene må være medlemmer av folketrygden. Pkt. 3 med overskriften "Opplysningsplikt" krever i første ledd at foretaket "skal levere arbeidsdyktighetserklæring som bekrefter full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling for alle medlemmene".

Slik nemnda ser det, er det ikke grunnlag for å si at det "klart" fremgår av forsikringsbeviset at forsikrede ikke fylte vilkårene. Selskapet har akseptert dekningen vel vitende om at han arbeidet i en 45 % stilling og at han med den arbeidsinnsatsen ble ansett som arbeidsdyktig. Selskapet har imidlertid vist til Brynildsen m.fl., Forsikringsavtaleloven med kommentarer, 3. utgave, s. 678. Her heter det at lovens ordlyd neppe kan forstås slik at det må kunne leses ut av selve forsikringsbeviset at man ikke tilkommer bevisets rettigheter. "Det sentrale må være om vedkommende kan sies å være i aktsom god tro for å kunne bygge rett på bevisets innhold, jf. avtaleloven § 32". Bull har i Forsikringsrett, 2003, på s. 136 tilsvarende uttalt at fal. § 19-4 annet ledd må suppleres med avtaleloven § 32.

Selskapet har vist til at forsikrede på vegne av bedriften i 2007 underskrev en erklæring om arbeidsførhet og bekreftet at "alle tilsette ... er heilt arbeidsdyktige tilsvarende 100 % stilling ...", og til at i erklæringen var inntatt en forklarende tekst om at arbeidstakeren "ved innmelding har full arbeidsevne tilsvarende heltidsstilling".

Nemnda viser til at brevet fra V Sparebank av 3.1.07, som inneholder den av forsikrede underskrevne arbeidsdyktighetserklæringen, er lagt frem for nemnda i to eksemplarer, og at det ene eksemplaret er påført en gul lapp med teksten "100 % i si stilling. (Også 50%" stilling)". Det er ikke opplyst når lappen skriver seg fra og hvem som har skrevet den. Gitt at en innbetalingsmelding fra V Sparebank for 2006 viser at to av de ansatte, herunder forsikrede, hadde en stillingsprosent på 50, at samme opplysning fremgår av en medlemsliste over de åtte ansatte hos forsikringstaker i 2008, og at det ikke er fremlagt forsikringsbevis som viser noe annet enn det som fremgår av beviset utstedt av selskapet i 2011, legger nemnda til grunn at forsikrede før han undertegnet erklæringen 2007 har fått bekreftet at 100 % arbeidsinnsats i en deltidsstilling på 50 % ga rett til medlemskap i ordningen. Nemnda kan da ikke se at selskapet har sannsynliggjort at forsikrede ikke har vært i aktsom god tro, og det er således ikke grunnlag for å gjøre unntak for forsikringsbevisets legitimasjonsvirkning.

Fal. § 11-2 fjerde ledd regulerer de rettslige konsekvenser av at et selskap har unnlatt å gi nærmere angitt informasjon i forsikringsbeviset. I annet punktum gjør unntak for det tilfellet at forsikringstakeren likevel kjente til klausulen etc. Nemnda kan ikke se at denne bestemmelsen kan gis analog anvendelse i et tilfelle som det foreliggende, hvor avtaleloven § 32 allerede er akseptert som et korrektiv til ordlyden til § 19-4 annet ledd annet punktum. Dertil kommer at § 19-4 annet ledd tredje punktum eksplisitt angir enkelte andre paragrafer i fal. som får anvendelse.

Uttalelsen er enstemmig.

#### **Finansklagenemnda Persons konklusjon**

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim, Gro Farestvedt, Jane Ytreøy Grøndalen, Paal Bjønness og Ingebjørg Kiil.